

Advies : Landschappelijk- ecologische
inpassing Maisdoolhof te Malden

Datum : 12 januari 2015
Opdrachtgever : B. Hopman
Projectnummer : 210x00277
Opgesteld door : Ruud Tak & Reinoud Vermoolen
i.a.a. : Rob van Dijk

Een landschappelijk-ecologisch inpassingsplan is te beschouwen als een complex van maatregelen en voorzieningen, dat de effecten van een ingreep op het landschap en aanwezige ecologische waarden benut om de landschappelijke en ecologische kwaliteit te verhogen. In dit rapport wordt een kenschets van het huidige landschap gegeven alsmede het beleidskader waarbinnen de natuurwaarden liggen. Vervolgens wordt aangegeven wat het huidige gebruik en de nieuwe ontwikkeling (initiatief) omvat en welke huidige landschappelijke en ecologische waarden aanwezig zijn binnen het gebied. Een voorstel wordt gedaan voor een landschappelijk-ecologische inpassing waarbij bekeken is of deze voldoet aan de relevante ruimtelijke voorwaarden en wettelijke bepalingen.

Aanleiding

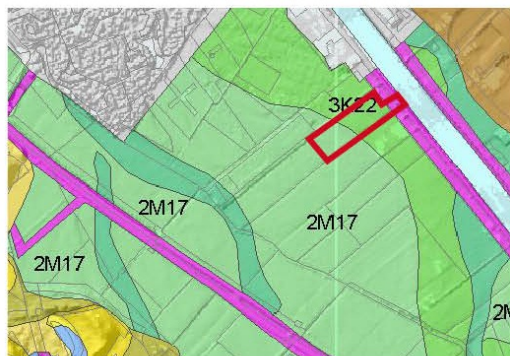
Aan de Westerkanaaldijk nummer 11 te Malden is het recreatiebedrijf Maisdoolhof-Speelboerderij Malden gevestigd. Het bedrijf is enige jaren geleden gestart met het opzetten van een maisdoolhof voor recreatieve doeleinden. Inmiddels is het bedrijf uitgegroeid met skelterbanen, een zandbak, maïsbaak, luchtkussens, kantine etc.

De locatie heeft echter een agrarische bestemming. Met name de ontwikkeling van het speelterrein is in strijd met het huidige bestemmingsplan. Gemeente Heumen wil onderzoeken of het haalbaar is om het bedrijf een recreatieve bestemming te geven en hiermee de huidige situatie te legaliseren. Daarnaast heeft het bedrijf zelf een ruimtelijk ontwikkelingsbeeld voor de toekomst. Voor deze ontwikkeling heeft Landschapsbeheer Gelderland een landschappelijk inpassingsplan opgesteld. Dit plan voldoet echter niet aan de ecologische doelstellingen van de provincie, aangezien het plangebied behoort tot een gebied met bijzondere natuur- en landschapswaarden. Het terrein is door de provincie opgenomen in de ecologische hoofdstructuur (EHS) als nieuwe natuur en zal in de nieuwe omgevingsvisie van de provincie Gelderland binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) liggen. BRO is gevraagd een nieuwe landschappelijke inpassing te maken waarin de ecologische mogelijkheden een plaats krijgen. Dit is tot stand gebracht op basis van een verkennend natuuronderzoek, uitgevoerd door BRO in 2013, het landschappelijke inpassingsplan van Stichting Landschapsbeheer Gelderland en een aanvullend terreinbezoek in mei 2014.

Kenschets landschap

Het plangebied is gelegen aan de Westerkanaaldijk te Malden, in het landelijk gebied van de gemeente Heumen ten zuiden van Nijmegen. Het plangebied bestaat uit een langgerekt perceel achter de woonkavel Westerkanaaldijk 11 in de Teersche Sluispolder. Het perceel bestaat uit een terrasrestrug (3K22) en een terrasvlakte (2M17), zoals af te leiden is van de geomorfologische kaart. Vanaf de rug langs het kanaal loopt het terrein af richting het zuidwesten. Op de

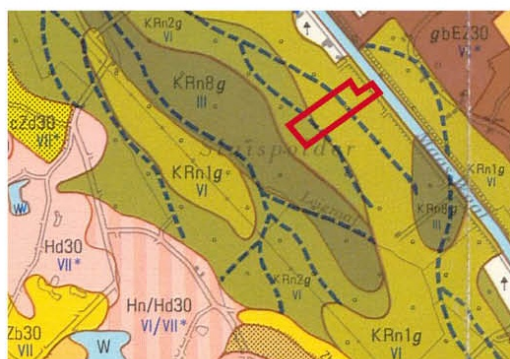
bodemkaart zijn de meest hoge gronden aan de noordoostzijde aangemerkt als poldervaaggronden met lichte zavel (kRn1g) met grondwatertrap VI. De lagere gronden bestaan uit poldervaaggronden met zware zavel (kRn2g) en een grondwatertrap VI.

Uitsnede Geomorfologische kaart
(bron: Stichting voor Bodemkartering Wageningen /
Rijk Geologische Dienst, Haarlem 1977)

Uitsnede historische kaart 1909
(bron: watwaswaar.nl)

Uitsnede Bodemkaart
(bron: Stichting voor Bodemkartering Wageningen /
Rijk Geologische Dienst, Haarlem 1977)

Uitsnede topografische kaart

Uitsnede hoogtekaart
(bron: www.ahn.nl)

Uitsnede luchtfoto
(bron: Google Maps - ©2014 Google)

Figuur 1. Inventarisatie landschap.

De Teersche Sluispolder behoort tot het landschapstype broeklandschap, wat staat voor moerassig beekdal. Veel broeklanden waren van oudsher onbruikbaar voor de landbouw. In de loop van de 19e eeuw werden deze gronden ontgonnen en ingezet als weiden voor het vee. Zo ontstond het broekontginningslandschap, wat gekenmerkt is door een open landschap met weinig bebouwing en beplanting. Op de historische kaart uit 1909 is te zien dat de polder grotendeels in gebruik is als agrarisch gebied, terwijl het noordelijke deel (het Hatertse Broek of

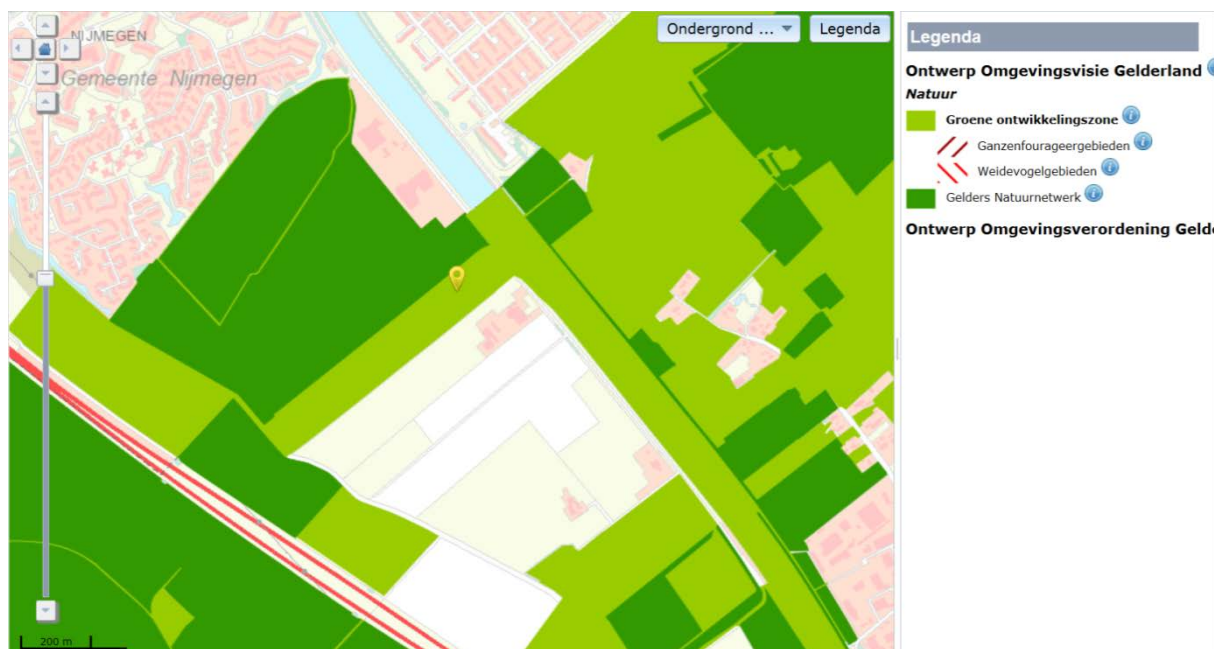
Vogelzang) bestaat uit bos. Het gebied bestond destijds al uit langgerekte kavels. In de loop der jaren zijn bospercelen omgezet in grasland en zijn vele karakteristieke landschapselementen zoals bomenrijen, hoogstamboomgaarden en slootjes verdwenen.

Kader natuurwaarden (EHS-beleid en Flora- en faunawet)

EHS-beleid

De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Daarnaast vindt een actieve natuurbescherming plaats van de natuurwaarden in de EHS door het provinciale natuurbeheerplan. In dit plan zijn de na te streven doelen en de ontwikkel- en beheersubsidies voor de verschillende delen van de EHS vastgelegd.

In het Natuurbeheerplan 2014 van de provincie Gelderland is provinciaal beleid in de vorm van de (concept) Gelderse Omgevingsvisie reeds opgenomen. Op 14 januari 2014 stelde het college van Gedeputeerde Staten de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening vast. Provinciale Staten zullen de Omgevingsvisie vermoedelijk in hun vergadering van 9 juli 2014 vaststellen en de Omgevingsverordening in die van 1 oktober 2014. Het provinciale Natuurbeheerplan geeft uitvoering aan de natuurambities van de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie wordt de EHS voortaan Gelders Natuurnetwerk (GNN) genoemd. De EHS is namelijk ingekrompen tot bestaande en nog te ontwikkelen natuur. Omringende grond die van belang is voor het functioneren van het GNN als netwerk wordt Groene Ontwikkelzone (GO) genoemd. In onderstaande figuur (figuur 2) is een uitsnede weergegeven van het natuurbeheerplan 2014. Hieruit valt af te lezen dat het plangebied niet in het Gelders Natuurnetwerk ligt maar in de Groene Ontwikkelzone.

Figuur 2. Uitsnede Natuurbeheerplan 2014 (Bron: Provincie Gelderland).

De Groene Ontwikkelingszone bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk vervlochten is met het Gelders Natuurnetwerk. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. Ook weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden maken deel uit van de Groene Ontwikkelingszone. Deze liggen niet in het Gelders Natuurnetwerk.

In de Groene Ontwikkelingszone heeft de provincie de volgende doelstellingen:

- de samenhang tussen de natuurgebieden bevorderen, het functioneren als netwerk versterken en overgangen tussen natuurbestemmingen en andere functies zoneren,
- ruimte bieden voor verdere ontwikkeling van functies die hier aanwezig zijn en thuishoren. Het gaat dan vooral om de niet-stedelijke functies landbouw, het landgoedbedrijf (volgens de definitie van de Natuurschoonwet) en dagrecreatie,
- substantiële versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap in combinatie met ruimte voor stedelijke functies waaronder verblijfsrecreatie. De doelstellingen van de Groene Ontwikkelingszone bieden kansen voor creatieve functiecombinaties ter versterking van het natuurlijke systeem: het samenhangend geheel van water, natuur, landschap en ondergrond.

Kernkwaliteiten en omgevingscondities

In bijlage 7 bij de Omgevingsverordening staan de kernkwaliteiten van de Groene Ontwikkelingszone per deelgebied beschreven. De kernkwaliteiten vormen randvoorwaarden voor de ontwikkelingen: ze mogen per saldo niet worden aangetast, maar zijn ook doelstelling. Daarom zijn aan de beschrijving van de kernkwaliteiten de ontwikkelingsdoelen toegevoegd. Binnen het gebied Groot Nijmegen, waarbinnen het plangebied gelegen is (zie bijlage 7 van de Omgevingsverordening), zijn de volgende ontwikkelingsdoelen voor natuur en landschap binnen de Groene Ontwikkelingszone geformuleerd:

- Ontwikkeling droge en vochtige bossen en moerassen; terugdringing verdroging
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Overasseltse Vennen - Bergharen met water en moeraszones en opgaande landschapselementen (bosjes, singels)
- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Teerse Sluispolder met singels en hagen, bosjes, graslanden en andere elementen van het agrarisch cultuurlandschap
- Ontwikkeling populatie dassen
- Vermindering barrièrewerking Maas-Waalkanaal, A73, A50, A326, N271, N324, N844, N845 en N847
- Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- Ontwikkeling oude polderstructuren en andere cultuurhistorische patronen en beheersvormen (hakhout: Elshof, Hatertse Broek, Personenbos)

Naast gebiedsspecifieke kernkwaliteiten zijn er, zoals de Omgevingsvisie beschreven, algemene kernkwaliteiten: Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust. Het benoemen van de milieucondities als kernkwaliteit betekent dat nieuwe plannen en projecten geen verslechtering van de milieucondities mogen veroorzaken.

Flora- en faunawet

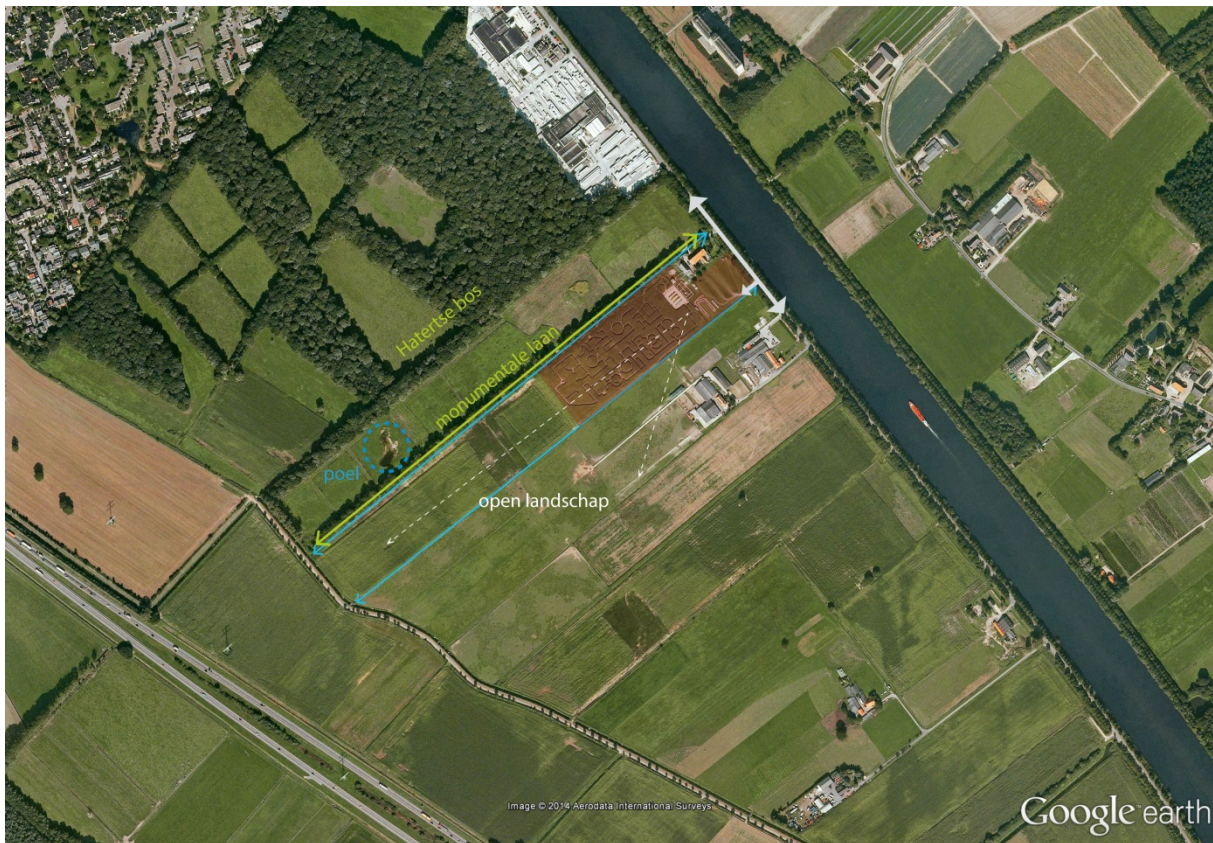
De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Huidige situatie Landschap

Het plangebied heeft momenteel een agrarische bestemming. Het noordelijke deel is een grasland dat gebruikt wordt als parkeerterrein en schapenweide. Aan de noordoostzijde is het gebied begrensd door de Westerkanaaldijk en woonkavel. De kanaaldijk is een regionale ontsluitingsweg met aan weerszijden bomen en een aan de kanaalzijde een lage haag. De noordwestzijde van het gebied wordt begrenst door een oude laan, die aan twee zijden beplant is met eiken. De dikte van deze bomen varieert van 30 cm tot 1 meter. De laan ligt wat hoger dan de rest van het plangebied. Het noordelijke deel van de weg is verhard met asfalt en een kavelsloot scheidt de laan van het plangebied. Aan de zuid- en zuidwestkant van het plangebied worden begrenst door weilanden. Een kavelsloot loopt van zuidwest naar noordwest en kadert het plangebied af tot aan de Westerkanaaldijk. In het plangebied is oppervlaktewater aanwezig in de vorm van periodiek waterhoudende sloten aan de lange zijden van het perceel. Ten noorden van het plangebied ligt het Maas-Waalkanaal. Direct ten zuiden van het plangebied ligt de stroom de Leigraaf. Op het perceel ten noordwesten van het plangebied liggen enkele poelen.

Het Hatertse Broek ten noorden van de laan is een bosgebied waarin bospercelen en weiljes elkaar afwisselen. De graslanden worden ontwikkeld tot schrale graslanden. Het bos wordt beheerd als een structuurrijk bos met diverse vegetatielagen en ecologisch waardevolle bosranden. De bospercelen zijn omzoomd door een mantel van struiken als rode kornoelje, kardinaalsmuts en hondsroos.

Figuur 3. Huidige richtingen en structuren

Huidige natuurwaarden

EHS-beleid

De referentiesituatie voor het plangebied betreft een agrarisch perceel. Binnen het plangebied is geen natuur aanwezig (geweest).

Op basis van de ligging van het plangebied in de omgeving en ten opzichte van het naastgelegen natuurgebied Hatertse Broek zijn naast de algemene kernkwaliteiten (milieucondities, ecologische samenhang, stilte, donkerte, openheid en rust) de volgende ontwikkelingsdoelen voor natuur en landschap binnen de Groene Ontwikkelingszone voor het plangebied van toepassing:

- Ontwikkeling ecologische verbindingszone Teerse Sluispolder met singels en hagen, bosjes, graslanden en andere elementen van het agrarisch cultuurlandschap
- Ontwikkeling populatie dassen
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen

Flora- en faunawet

Op basis van het door BRO uitgevoerde verkennend natuuronderzoek en het gepleegde veldbezoek in mei 2014 zijn enkele zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3) binnen het plangebied (en directe omgeving) te verwachten dan wel aangetroffen, te weten:

- Das. Het maisdoolhof is foerageergebied voor das en tijdens het veldbezoek in mei 2014 zijn twee vluchtpijpen aangetroffen in het talud van de kavelsloot die loopt van zuidwest naar noordwest langs de zuidzijde van het plangebied.
- Steenmarter. Het plangebied kan geschikt foerageergebied vormen voor deze soort.
- Eekhoorn. De eikenlaan kan geschikt foerageergebied vormen voor deze soort.
- Diverse soorten vleermuizen. De bebouwing kan geschikt zijn voor gebouwbewonende soorten en de eikenlaan kan geschikt foerageergebied vormen en/of fungeren als vliegroute voor meerdere soorten vleermuizen. Het maisdoolhof en het speelterrein vormen geen geschikt foerageergebied voor vleermuizen.
- Diverse soorten vogels. Het plangebied vormt o.a. het leefgebied van een populatie huismus en kan geschikt foerageergebied vormen voor roofvogels als buizerd.
- Alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker. Het is niet geheel uitgesloten dat deze soorten gebruik maken van de sloten langs het plangebied. Het plangebied zelf vormt ongeschikt landbiotoop voor deze soorten.

Huidig gebruik

In het zuidwestelijk deel van het plangebied ligt een akker van circa 3 hectare die wordt gebruikt als maisdoolhof. In het maisdoolhof is een uitkijkpunt aanwezig. Ten zuidwesten van het maisdoolhof ligt een ingezaaid grasland dat wordt beheerd als hooiland. Het grasland wordt tevens gebruikt voor het spel wc-borstelgooien. Door het grasland lopen enkele ondiepe greppels. Het noordelijke deel is een grasland dat gebruikt wordt als parkeerterrein en schapenweide.

De speelboerderij is in 2014 open van 4 april tot 26 oktober in de weekends en op woensdag- en vrijdagmiddagen. Tijdens schoolvakanties is men dagelijks geopend. Het maisdoolhof is pas open vanaf 22 juni.

Initiatief (nieuwe ontwikkeling)

Het midden van het plangebied is momenteel ingericht ten behoeve van de speelboerderij. Ten zuidwesten hiervan is een terrein ingericht als speelterrein. Hier bevinden zich een skelterbaan, traptractorbaan, hoppaardjesbaan, dierenweitje, zandbak, springkussens, voetbalspel, werpspellen, maisbak en picknicktafels. In de schuur is een kassa en koffieruimte en een binnenspeelplaats met blokken. Het speelterrein is deels onverhard als grasland, en deels verhard met tegels en bedekt met kunstgras.

De familie Hopman is voornemens het huidige gebruik en de nieuwe ontwikkeling te laten legaliseren in het bestemmingsplan en te bestemmen als recreatie (nu nog bestemd als agrarisch). De legalisatie omvat:

- gebruik van het maisdoolhof;
- gebruik van het grasveld als parkeerterrein;
- gebruik van het grasveld en maisakker als speelterrein;
- gebruik van een schuur als binnenspeelruimte en kantine

Het recreatief medegebruik van de maisakker (het eigenlijke maisdoolhof) en het grasland (parkeerplaatsen) is beschouwd als bestaand gebruik. Dit gebruik is door de gemeente goedgekeurd maar nog niet bestemd als recreatie.

Ten behoeve van de legalisatie hoeven geen verdere inrichtingsmaatregelen te worden getroffen zoals het rooien van bomen of struiken, dempen of vergraven van sloten, aanleggen van verharding, etc. Ten behoeve van een eventuele toekomstige relocatie van speelelementen kan aanwezige verharding (tegels) en (kunst)gras verplaatst dan wel verwijderd worden.

Huidig speelplein

Bosperceel Hatertse broek

Monumentale laan als lijnelement

Grasstroken tussen verharding op het speelplein

Harde grens speelplein – maisdoolhof door hekwerk

Openheid in het broekontginningslandschap

Zicht over kavel in zuid-noord richting

Vluchtpijp das

Landschappelijke inpassing

De landschappelijke en cultuurhistorische karakteristiek van het broekontginningslandschap dient als basis voor de vormgeving van de nieuwe ontwikkeling. De lange lijnen in het landschap geven aanleiding om nieuwe lijnelementen toe te voegen aan de huidige situatie.

In het zuidwestelijke deel is een struweelhaag voorgesteld dat beplant wordt met gebiedseigen beplanting als meidoorn, sleedoorn, hazelaar, rode kornoelje, kardinaalsmuts en hondsroos, wat aansluit bij de aanwezige bosvegetatie van de Hatertse Broek. Aan de westzijde van het struweel bevindt zich een ruig grasland wat de grens vormt met het naastgelegen perceel. Het vormt het zuidelijk kader van het maisdoolhof en een natuurlijke overgang van het bosgebied naar de weilanden. Ook geeft het de das en andere foeragerende dieren voldoende dekking richting de open velden.

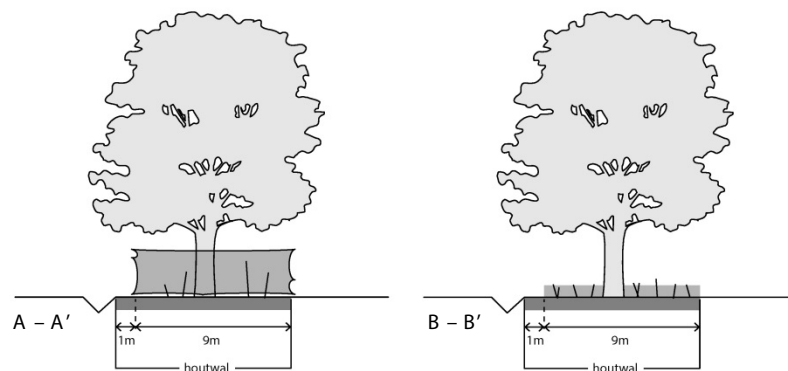
Aan de noordwestzijde wordt een soortgelijke grasstrook ingericht, voor de rest zorgt hier de monumentale laan voor voldoende inpassing.

De zuidelijke rand wordt aangezet met een houtwal van 10m breed, bestaande uit inheemse bomen (*Quercus robur*) met onderstruiken (zie voorgaand sortiment voor struweel) en kruidenrijk grasland. De houtwal versterkt de landschappelijke lijnen in het gebied en is daarnaast een toevoeging aan de ecologische waarde van het gebied, o.a. voor de begeleiding van de das. Deze 10m-zone kan uiteindelijk de bestemming natuur krijgen.

De houtwal is voorzien van een struiklaag tot daar waar de verharding langs de perceelsloot begint. Dit vanwege het feit dat langs/onder de verharding enkele vluchtpijpen van de das gelegen zijn en het opbreken van verharding voor aanplant van struiken hierdoor niet wenselijk is. Dit gedeelte van de zuidrand is aangeduid als kruidenrijk grasland met bomen. Van nature groeien hier inheemse struiken zoals meidoorn en sleedoorn, welke spontaan op mogen komen. Langs deze strook wordt niet gemaaid. Op langere termijn zal opslag van struiken ook in deze zone naar verwachting plaatsvinden.

Ter hoogte van het speelplein wordt de plantafstand tussen de bomen in de bomenrij vergroot naar 15m, zodat er doorkijkjes naar het omliggende landschap ontstaan. Het beheer van de houtwal is essentieel voor de instandhouding van de ecologische waarde. Houtwallen die niet worden onderhouden groeien uit tot hoge rijen bomen zonder ondergroei. Ze bezorgen dan niet alleen overlast maar verliezen ook voor een groot deel hun ecologische waarde.

Aan de zijde aan de Westerkanaaldijk is de huidige onverharde parkeerplaats uitgebreid aan de noordzijde. Verder zijn er 16 notenbomen (*Juglans Regia*) geplaatst die refereren aan een vroegere hoogstamboomgaard en de landschappelijke inpassing vanaf de weg verzorgen. De parkeerplaats blijft verder begroeid met gras. De zuidrand tot aan de verharding behoort tot de houtwal met de onderbegroeiing gras, deze is echter smaller dan 10m, t.b.v. de ontsluiting van de parkeerplaats. De grenzen maisdoolhof- speelplein worden aangegeven door een haag van haagbeuk.

Figuur 4. Landschappelijk- ecologische inpassing – detail houtwal.

Het ruimtebeslag van het plangebied (totaal 44529 m²¹) bestaat uit de volgende onderdelen:

- Maisdoolhof: 25097 m² (2,5 ha.)
- Speelplein: 7476 m² (0,75 ha.)
- Onverharde parkeerplaats: 3470 m² (0,35 ha.)
- Toegevoegd: 8486 m² (0,85 ha.)

Het toegevoegde deel bestaat uit:

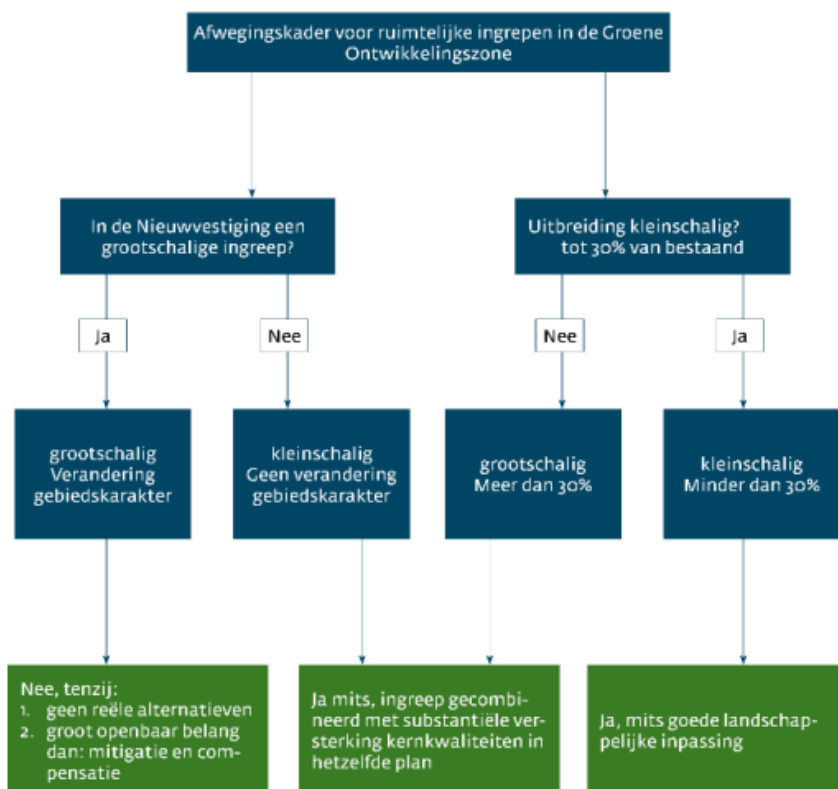
- 3374 m² struweel
- 4655 m² kruidenrijk grasland
- 50m² haag van haagbeuk
- 38 zomereiken (plantafstand 10 en 15 m.)
- 16 notenbomen

¹ Uitgaande van aangeleverde GBKN en kadastrale gegevens

Ecologische inpassing (toetsing EHS en Ff-wet)

Effecten op de Groene Ontwikkelingszone (Provinciaal natuurbeleid)

Het afwegingskader voor ruimtelijke ingrepen binnen de Groene Ontwikkelingszone is weergegeven in onderstaande figuur (figuur 5). Met de omvorming van een deel van het maisperceel tot speelplein vindt een functieverandering van agrarisch naar recreatie plaats en is sprake van nieuwvestiging. Aangezien het oppervlak van het speelplein ten opzichte van het totale plangebied gering is, is deze functiewijziging in deze toetsing beoordeeld als een kleinschalige ingreep. Het recreatief medegebruik van het maisperceel en grasland is wel meegenomen in de beoordeling, maar als bestaand gebruik beschouwd en niet als nieuwvestiging.

Figuur 5. Afwegingskader Groene Ontwikkelingszone

In onderstaande tabel (tabel 1) zijn de effecten op de kernkwaliteiten samengevat bij het bestemmen van de huidige situatie met de landschappelijk-ecologische inpassing. Hierbij geldt dat de huidige situatie (reeds bestaande nieuwe ontwikkeling) met landschappelijk-ecologische inpassing is afgezet tegen de referentiesituatie (agrarische bedrijfsvoering).

Tabel 1. Effecten van het bestemmen van de huidige nieuwe situatie met landschappelijk-ecologische inpassing op de aanwezige kernkwaliteiten van de EHS

Toetsingscriterium	Bestemmen huidige
1.Milieuecondities	Geen
2.Ecologische samenhang	Beperkt positief
3.Stilte, donkerte, openheid en rust	Beperkt negatief
4.Ontwikkeling EVZ Teerse Sluispolder met singels en hagen, bosjes,	Beperkt positief

graslanden en andere elementen van het agrarisch cultuurlandschap	
5.Ontwikkeling populatie dassen	Beperkt positief
6.Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden	Positief
7.Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen	Positief

1. Milieucondities

Met de realisatie van het speelplein (beperkte verharding) en in gebruikname van het maisdoolhof en het grasland als parkeerplaats worden geen effecten op milieucondities als het grond- en oppervlaktewatersysteem verwacht. Vanwege de beperkte verkeersaantrekkende werking en het ontbreken van zeer stikstofgevoelige habitats in de directe omgeving zijn negatieve effecten van stikstofdepositie verwaarloosbaar.

2. Ecologische samenhang

De ecologische samenhang met het aangrenzende Hatertse Broek wordt versterkt door de aanleg van gelijksoortig struweel en kruidenrijk grasland binnen het plangebied waardoor diverse soorten vanuit het Hatertse Broek (struweelbroedende vogelsoorten, das) ook leefgebied vinden binnen het plangebied, zij het op een beperkt oppervlak (0,7 ha). Hier is dan ook een (beperkt) positief effect te verwachten.

3. Stilte, donkerte, openheid en rust

De openlucht recreatie zal resulteren in minder stilte en rust dan bij gangbare agrarische activiteiten. Gezien de seizoens- en weersafhankelijke dagrecreatie zal deze vermindering beperkt zijn. Vermindering van de openheid door enige verdichting van (grotendeels laagblijvende) speelelementen op een klein oppervlak van het totale plangebied is eveneens beperkt. Effecten op donkerte zijn niet aanwezig.

4. Ontwikkeling EVZ Teerse Sluispolder

Zowel het plangebied als het aanliggende perceel van het Hatertse Broek is door de provincie aangemerkt als EVZ voor das en kamsalamander. Met de ontwikkeling van kruidenrijke stroken en struweel langs de randen van het plangebied kunnen migrerende soorten door het enigszins verdichte plangebied worden geleid. Negatieve effecten van de ontwikkeling worden hiermee vermeden, per saldo is het verwachte positieve effect beperkt op het functioneren van de EVZ (naar verwachting zullen das en kamsalamander eerder en meer migreren via het aanliggende perceel in het Hatertse Broek).

5. Ontwikkeling populatie dassen

Het plangebied vormt een goede voedselbron voor das in het gebied. Naast de overvloedige hoeveelheid mais in het maisdoolhof zal de te ontwikkelen ruige en kruidenrijke vegetatie eveneens nieuwe voedselbronnen voor das opleveren. Struweel en eiken zorgen hierbij voor meer dekking in het plangebied. De dagrecreatie zal geen negatief effect sorteren op het nachtelijk gebruik van het plangebied door das.

Ten opzichte van het oorspronkelijk agrarische gebruik zal het plangebied van grotere waarde zijn voor das en daarmee een gunstiger staat van instandhouding van de lokale dassenpopulatie kunnen bewerkstelligen. Een positief effect is daarom te verwachten.

6. Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden en schraallanden

De in de landschappelijk-ecologische inpassing opgenomen ontwikkeling van een struweelrand vanaf de eikenlaan, een aangetakte eikenrij en naastgelegen ruig- en kruidenrijk grasland op de overgang van het Hatertse Broek naar zuidelijk gelegen agrarische percelen komt goed overeen met de ontwikkeling van deze kernkwaliteit en vormt daarmee een positief effect.

7. Ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen

Met de ontwikkeling van kruidenrijk grasland en struweel (met o.a. besdragende struiken) worden biotopen gecreëerd voor met name vlinders en vogels en in mindere mate voor amfibieën (landbiotoop) en reptielen. Voorheen was met het agrarisch gebruik nauwelijks tot geen geschikt biotoop aanwezig voor genoemde soortgroepen. De ontwikkeling heeft dan ook een positief effect.

Conclusie

Bij nieuwvestiging dient bij een kleine ingreep een substantiële versterking van de kernkwaliteiten plaats te vinden. Per saldo vindt er een substantiële versterking van de kernkwaliteiten plaats. De ontwikkeling valt daarmee binnen de dubbele doelstelling van de Groene Ontwikkelingszone (ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden). Legalisatie van het huidig recreatief medegebruik en het speelplein met de voorgestelde landschappelijk-ecologische inpassing zal niet strijdig zijn aan de doelstellingen voor de Groene Ontwikkelingszone en zijn daarmee in overeenstemming met het beoogde provinciale natuurbeleid. Nieuwe natuurelementen die gerealiseerd zijn, kunnen worden toegevoegd aan het Gelders Natuurnetwerk.

Effecten op beschermde soorten (Flora- en faunawet)

- Met de aanleg van het speelterrein (0,75 ha) gaat foerageergebied verloren van das. Met de aanleg van o.a. struweel en kruidenrijk grasland (0,85 ha) wordt het foerageergebied echter ook kwalitatief verbeterd. Daarnaast vormt het maisdoolhof in de huidige situatie een belangrijke voedselbron (getuige ook de door das gegraven vluchtpijpen naast het maisveld). Verwacht wordt dat de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie das niet in het geding komt, negatieve effecten zijn uitgesloten.
- Voor de steenmarter en eekhoorn zijn geen negatieve effecten te verwachten. De landschappelijk-ecologische inpassing met notenbomen, struweel, houtwal en grazige vegetatie zal het leefgebied voor steenmarter juist versterken. De eikenlaan welk geschikt leefgebied vormt voor eekhoorn ligt buiten het plangebied en zal niet worden beïnvloed.
- Effecten op vleermuizen (vaste verblijfplaatsen en vliegroutes) zijn uitgesloten aangezien aanwezige bebouwing en lijnstructuren als de eikenlaan behouden blijven.
- Het plangebied vormt het leefgebied van huismus en roofvogels als buizerd (foerageergebied). Bestaande bebouwing blijft behouden zodat nestplaatsen niet worden aangetast. Met de inpassing van de ontwikkeling wordt aanwezig foerageergebied van vogels kwalitatief verbeterd. Negatieve effecten voor vogels zijn uitgesloten, mits bij de inrichting van de landschaps- en natuurelementen geen broedende vogels worden verstoord.

- Het plangebied vormt ongeschikt landbiotoop voor alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker. Met de landschappelijk-ecologische inpassing kan in de toekomstige situatie geschikt landbiotoop gecreëerd zijn voor amfibieën. Negatieve effecten voor amfibieën zijn uitgesloten.

Conclusie en vervolg

Conclusie

- Het legaliseren van de huidige situatie (recreatief medegebruik maisperceel en grasland) en inpassing van de ontwikkeling (speelplein) is vanuit landschappelijk oogpunt positief, omdat door het toevoegen van landschapselementen aan het plangebied een bijdrage geleverd wordt aan de landelijke en groene uitstraling van het broekontginningslandschap.
- Het legaliseren van de huidige situatie en inpassing van de ontwikkeling is vanuit ecologisch oogpunt positief, omdat door toevoeging van de natuurelementen (houtwal, struweel, notenbomen en kruidenrijk grasland) een per saldo substantiële bijdrage geleverd wordt aan de versterking van de algemene en gebiedsspecifieke kernkwaliteiten.

Vervolg

De uitvoering van de landschappelijke inpassing en de substantiële versterking kan worden verzekerd door de opname van een voorwaardelijke verplichting in het betreffende bestemmingsplan dan wel door het sluiten van een privaatrechtelijke overeenkomst alvorens het bestemmingsplan wordt vastgesteld.

BIJLAGE 1: landschappelijk- ecologische inpassing

